

Alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring

En samlet oversikt over mål, planer og rutiner

1. Formål

I opplæringsloven § 9A-2 står det: *“Alle elever har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, trivsel og læring.”*

Formålet med denne planen er å ivareta det forebyggende og systematiske arbeidet knyttet til elevenes skolemiljø. Skolemiljøet skal virke positivt på elevenes helse, trivsel og læring, trygghet og sosiale tilhørighet.

Det er den enkelte elevs subjektive opplevelse av skolemiljøet som er utgangspunktet for skolens håndtering av opplæringsloven § 9 A, “elevenes arbeidsmiljølov”.

For ivaretagelse av elevenes fysiske miljø vises også til planen «HMS-arbeid på Hof skole».

På Hof skole legger vi vekt på:

- at det arbeides kontinuerlig, systematisk og over tid med elevenes skolemiljø
- at skolen, elevene og foresatte samarbeider om det forebyggende og holdningsskapende arbeidet
- at tydelig ledelse er en forutsetning for å forebygge, avdekke og håndtere krenkende ord og handlinger
- at alle ansatte ved skolen har en aktivitetsplikt til å undersøke, varsle og gripe inn dersom de får kunnskap eller mistanke om at en elev ikke har det trygt og godt på skolen
- at våre lokale tiltak og vår evne til kommunikasjon og samarbeid er avgjørende for at arbeidet skal lykkes

2. Innledning

Elever på Hof skole skal ikke bli utsatt for krenkende ord eller handlinger som mobbing, diskriminering, vold, rasisme eller utestenging, verken på skolen eller på skoleveien.

Målsetting med arbeidet er:

Å skape et læringsmiljø der både elever og lærere:

1. **Føler seg trygge**
2. **Kan bruke tid på læring**

Denne planen bygger på følgende:

Kapittel 3	Forebygging og holdningsskapende arbeid	Tiltak som reduserer risikoen for at elever blir utsatt for krenkende ord og handlinger.
Kapittel 4	Avdekking/kartlegging	Metoder og rutiner skolen bruker for å avdekke at elever blir utsatt for krenkende ord og handlinger.
Kapittel 5	Håndtering og sanksjoner	Tiltak og rutiner. Når det gjelder sanksjoner skolen bruker overfor elever som utøver krenkende ord og handlinger, vises det til ordensreglementet.
Kapittel 6	Kontinuerlig, langvarig og systematisk arbeid	Skolens systematiske arbeid i forhold til å sikre elevene et godt skolemiljø.

Begrepsavklaringer (Udir.no, 2015):

Krenkende atferd

Fysisk vold: Å holde en person fast eller å bruke fysisk kraft mot en person, for eksempel slag, spark, lugging, biting, kasting av gjenstander osv.

Psykisk vold: Verbale krenkelser, systematisk fornædning, ydmykelse i nærvær av andre og maktutøvelse.

Trusler: Alle typer trusler, verbale eller nonverbale, som oppfattes truende og som fører til psykisk skade. Trusler kan også være verbale ytringer på telefon, SMS meldinger og/ eller e-mail.

Trakassering: Begrepet brukes når noen utsettes for systematiske ubehageligheter som plaging og sjikane. Skader på eiendom eller eiendeler kan også være en form for trakassering.

Mobbing er gjentatte krenkelser mot en person som har vanskelig for å forsvare seg. Det kan dreie seg om for eksempel erting, utestenging, spredning av løgner, trusler, negative kommentarer om utseende og fysiske krenkelser som slag, dytting og sparring.

Utestenging betyr at noen så godt som alltid blir holdt utenfor en gruppe eller klasse.

Rasisme innebærer at noen blir forskjellsbehandlet eller plaget, for eksempel fordi de har en annen hudfarge eller snakker et annet språk.

Diskriminering betyr at en person blir dårligere behandlet eller trakassert, for eksempel på grunn av kjønn, funksjonsevne, tro, hudfarge eller opprinnelse.

3. Forebygging og holdningsskapende arbeid

§ 9A-3 Nulltoleranse og systematisk arbeid, 1. avsnitt:

”Skolen skal ha nulltoleranse mot krenking, vald, diskriminering og trakassering».

Utdanningsdirektoratet har utarbeidet et forskningsbasert materiell for helhetlig arbeid med læringsmiljø. Materialet gir konkrete forslag til arbeid og omfatter følgende områder:

- klasseledelse
- relasjoner mellom lærer og elev
- elevenes sosial kompetanse
- mobbing og andre krenkelses
- forebygge og fremme psykisk helse
- hjem-skole-samarbeid
- rådgiving
- fysisk miljø

Helhetlig arbeid med læringsmiljøet og forebyggende tiltak:

Hof skole visjon er:

- trygghet
- inkludering
- mestring

God klasseledelse er en forutsetning for et trygt og godt læringsmiljø. De ansatte skal være forutsigbare/ ha kontroll over egne følelser i relasjon med elevene, være tydelige i sin kommunikasjon og legge til rette slik at alle elever opplever likeverd/ er inkludert i fellesskapet. Hof skole har utviklet felles standarder for god klasseledelse.

På alle team drøftes jevnlig skolemiljø, sosiale ferdigheter og forebygging.

Sosiallærer, miljøterapeut og helsesykepleier deltar aktivt i det forebyggende arbeidet
Miljøterapeut arbeider med kompetanseheving i personalet.

Inspiserende i friminutt skal bruke refleksvest, være ute til rett tid og ellers følge retningslinjene i inspeksjonsplanen.

Elevrådene: Er aktive og organiserer spennende aktiviteter for elevene i friminuttene. Vennebank, trivselsledere, lekeutdelere, åpen hall....

Fadderordning; for å skape trygghet og tilhørighet på tvers av alder. De yngste elevene skal få en trygg og god skolestart og føle seg trygge på skolen.

Aktiv bruk av ordensreglementet i opplæring av sosiale ferdigheter og vurdering i orden og oppførsel.

Aktiviteter som gir fellesopplevelser og samhørighet mellom elever: DKS-arrangement, ekskursjoner, skoleball, aktivitetsdager, triangelkamp, blir kjent tur på 8.trinn...

Elevene skal sikres medvirkning gjennom samtaler, elevsamtaler, elevråd og skolemiljøutvalg.

Foreldrene skal sikres medvirkning gjennom FAU, skole-hjemsamarbeid, skolemiljøutvalg, foreldremøter og samtaler.

4. Avdekking/aktivitetsplikt

§ 9A-4 Aktivitetsplikt for å sikre at elever har eit trygt og godt psykososialt skolemiljø 1. ledd:
Alle som arbeider på skolen, skal følge med på om elevane har eit trygt og godt skolemiljø, og gripe inn mot krening som mobbing, vald diskriminering og trakkasering dersom det er mogleg.»

Hof skole skal i sin daglige virksomhet arbeide med å avdekke tilfeller av mobbing, diskriminering, vold og rasisme.

Alle som jobber ved skolen har en plikt til å sørge for at alle elever har det trygt og godt på skolen. Dette kalles aktivitetsplikten og består av fem delplikter:

- plikt til å **følge med**
- plikt til å gjøre **gripe inn** raskt
- plikt til å **varsle** rektor (ved bruk av registreringsskjema)
- plikt til å **undersøke**
- plikt til å **sette inn tiltak** (kap.5)

I tillegg kommer **dokumentasjonsplikt**(kap 5).

Oppfylles ikke handlingsplikten kan ansatte og rektor straffes med bøter eller fengsel i inntil 3 måneder, jf. opplæringsloven § 9A-13.

Avdekking kan være at ansatte, elever eller foresatte melder fra om hendelser om at noen opplever krenkende ord og handlinger. Skolen skal sikre at elevens subjektive opplevelse kommer fram, og at tiltak settes i gang så raskt som mulig. Dette må dokumenteres

Rutiner for avdekking:

Oppgave	Ansvar for oppfølging
Kartlegging av trivsel/mobbing to ganger per år gjennom samtaletimen/elevsamtalen. Ved behov for nærmere undersøkelser brukes verktøyet «klassetrivsel». Kontaktlærer rapporterer funn til rektor. Rektor bestemmer videre oppfølging.	Kontaktlærer/ rektor
Årlig undersøkelse av omfanget av trivsel/mobbing ved skolen gjennom elevundersøkelsen. Undersøkelsen gjennomføres fra 5. – 10. trinn.	Rektor/ kontaktlærer
Årlig tema på foreldremøter, elevråd og skolemiljøutvalg	Rektor/ kontaktlærer
Vakt- og tilsynsordninger, inspeksjonsplan	Rektor/ alle ansatte
Bruke kommunens avvikssystem ved brudd på loven	Alle ansatte/ rektor

Ved mistanke eller kunnskap om at en elev blir utsatt for krenkende ord og handlinger, skal ansatte bruke registreringskjema. Dersom foresatte kommer med en muntlig bekymring, skal mottaker av meldingen fylle ut skjemaet.

5. Håndtering.

§ 9A-4 Aktivitetsplikt for å sikre at elever har eit trygt og godt psykososialt skolemiljø, 4. og 5. ledd:

«Når ein elev seier at skolemiljøet ikke er trygt og godt, skal skolen så langt det finst eigna tiltak sørge for at eleven får eit trygt og godt skolemiljø. Det same gjeld når ei undersøking viser at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø.

Skolen skal sørge for at involverte elevar blir høyrde. Kva som er best for elevane, skal vere eit grunnleggjande omsyn i skolen sitt arbeid.»

På Hof skole skal alle elever og foresatte oppleve å bli tatt på alvor hvis de kommer til skolen med bekymring om at en elev blir utsatt for krenkende ord eller handlinger. Skolen tar ansvar og initiativ for å stoppe slik atferd.

Rektor har det overordnede ansvaret for at skolen følger opp saker som gjelder det psykososiale miljøet.

Når elev, foresatte eller ansatte ved skolen har avdekket at elever blir utsatt for krenkende ord og handlinger, skal skolen sikre en oppfølging i tråd med lover og forskrifter.

Prinsippet for håndtering er at problemer løses på lavest mulig nivå, men at ansatte vet når saker skal meldes videre.

Faser i arbeidet:

	Oppgave	Ansvar	Dokumentasjon
1	Undersøkelser og observasjon settes i gang umiddelbart.	Kontaktlærer (rektor varsles)	Registreringsskjema og kvalitetskjema
2	Samtaler med eleven som opplever seg krenket , for å skaffe informasjon og gi støtte. Skolen skal sikre at elevens egen subjektive opplevelse kommer fram.	Kontaktlærer (rektor orienteres)	Referat
3	Samtaler med foresatte til eleven som opplever seg krenket. Skolen har ansvar for å legge til rette for et godt samarbeid når det gjelder tiltak som kan/bør gjøres.	Kontaktlærer (rektor orienteres)	Referat
4	Samtale med den som krenker Er det flere som plager, snakkes det med én om gangen. Hensikten med samtalen er å gi beskjed om at slik atferd er uakseptabel og må stoppe umiddelbart. Gjøre avtaler om oppfølging.	Kontaktlærer (rektor orienteres)	Referat
5	Samtale med foresatte til krenker Skolen har ansvar for å legge til rette for et godt samarbeid når det gjelder tiltak som kan/bør gjøres.	Kontaktlærer (rektor orienteres)	Referat
6	Tilaksplan skal inneholde: a) hva slags problem tiltakene skal løse b) planlagte tiltak c) når tiltakene skal gjennomføres d) hvem som er ansvarlige for tiltakene e) når tiltakene skal evalueres	Rektor	Skriftlig – kan skrives rett i registreringsskjema
7	Avviksmelding når det er brudd på § 9A	Rektor	Avviksmelding
8	Evaluering av tiltak Når tiltakene evalueres, vurderes også behov for nye tiltak	Rektor	Referat

9	Sanksjoner Sanksjoner må være i tråd med ordensreglementet	Rektor	Referat Visma Flyt skole
10	Oppfølging Problemsituasjonene følges inntil de opphører helt. Alle involverte elever skal følges opp.	Rektor/kontaktlærer	referat
11	Dersom den krenkende adferd ikke opphører , skal andre eksterne parter inn i saken, f.eks PPT, tverrfaglig team, barnevern, politi	Rektor	referat

Skjema for kvalitetssikring fylles alltid ut.

Spesielt om § 9 A-5: «*Skjerpa aktivitetsplikt dersom ein som arbeider på skolen, krenkjer ein elev.*»

Dersom en som arbeider på skolen får mistanke om eller kjennskap til at en annen som arbeider på skolen utsetter en elev for krenkelse som mobbing, vold, diskriminering og trakassering, skal vedkommende straks varsle rektor. Rektor skal straks varsle skoleeier. Dersom det er en i ledelsen som står bak krenkelser, skal skoleeier varsles direkte.

6. Kontinuerlig, langvarig og systematisk arbeid

Med **kontinuerlig** menes det at det systematiske arbeidet må være en rød tråd i skolens arbeid og ikke bare noe som gjøres når det oppstår ubehagelige situasjoner eller ved oppstarten av et nytt skoleår. Arbeidet skal drives hele tiden, gjennom hele skoleåret. Det **systematiske** arbeidet skal være gjennomtenkt og planmessig. Planene og rutineene må være innarbeidet og må følges av personalet når det jobbes med saker som vedrører skolemiljøet til elevene.

Rektor har ansvaret for den daglige oppfølgingen av skolens systematiske arbeid. Rektor skal følge med og har ansvaret for at det systematiske arbeidet er aktivt, systematisk og planmessig.

Skolen har følgende rutiner:

	Oppgave	Tidspunkt	Ansvar
1	§9 A - fast tema på planleggingsdag ved oppstart	Ved skolestart	Rektor
2	Skolens planer og tiltak for forebyggende og holdningsskapende arbeid gjennomfører skolehverdagen.	Løpende	Rektor
3	Opplæring og informasjon til <u>alle ansatte</u> - Plan for å sikre elevene et godt psykososialt læringsmiljø på Hof skole - Ordensreglementet	Ved skolestart I tillegg er dette alltid tema på personalmøter høst og vår	Rektor
4	Foresatte gjøres kjent med at planen og ordensreglementet ligger på skolens hjemmeside . Læringsmiljø og trivsel er fast tema på alle foreldremøter.	Informasjonsplikt – ved skolestart Foreldremøte	Rektor Kontaktlærer
5	Informasjon og gjennomgang av Kapittel 9 A i opplæringsloven i skolens elevråd, FAU og skolemiljøutvalget	Hver høst	Rektor
6	Tiltak og aktiviteter vedr. skolemiljø tas opp i alle råd og utvalg	Løpende	Elevrådskontakt, rektor
7	Elevundersøkelsen gjennomgås i personalet, elevråd, FAU og skolemiljøutvalg	Januar	Rektor
8	Alle team analyserer trinnvis elevundersøkelsen, tiltak drøftes/evalueres	Januar	Team, rektor

Internkontroll:

Internkontroll beskrives i planen «HMS-arbeid på Hof skole».

Kilder og læringsressurser finnes på:

www.udir.no/læringsmiljø